

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2019-2020

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΓ' ΚΥΚΛΟΣ

Συνάντηση 15^η

Πέμπτη, 19 Μαρτίου

*

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Κύκλος Δ'

Σπαρτιατική Διλογία

Συνάντηση 9^η

Παρασκευή, 20 Μαρτίου

Συμπληρωματική Ειδική Εκδήλωση

Κυριακή, 22 Μαρτίου

I

Στοχασμοί για την Κατάσταση του Κόσμου και τον Ιό

*ἦν ὅτε μυρία φύλα κατὰ χθόνα πλαζόμεν' αἰεὶ
 <ἐκπάγλως ἐπίεζε> βαρυστέρνου πλάτος αἴης,
 Ζεὺς δὲ ἰδὼν ἐλέησε καὶ ἐν πυκιναῖς πραπίδεσσι
 κουφίσαι ἀνθρώπων παμβώτεια σύνθετο γαῖαν,
 ριπίσσας πολέμου μεγάλην ἔριν Ἰλιακοῖο,
 ὄφρα κενώσειεν θανάτῳ βάρος. οἱ δ' ἐνὶ Τροίῃ
 ἥρωες κτείνοντο, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.*

Κύπρια, Fr.1 Bernabé

Ζούμε μια Εποχή Μεταβολών. Η Ευρωπαϊκή φάση της ιστορίας παρέρχεται και αναδύεται το νέο ακόμη αδιαμόρφωτο. Παρόμοια ήταν η κατάσταση προς το τέλος της δεύτερης χιλιετίας π.Χ. με την κατάρρευση του συστήματος ισχύος της Εποχής του Χαλκού, στο τέλος της πρώτης χιλιετίας πριν την ίδρυση της οικουμενικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, και στο τέλος της πρώτης χιλιετίας μ.Χ. με την αποδυνάμωση της ηγεμονικής αρχής του οικείου γεωπολιτικού πεδίου (Βυζαντινή Αυτοκρατορία) και την αρχή ανόδου του Ευρωπαϊκού συστήματος. **Διαφαίνεται ένας χιλιαστικός ρυθμός της ιστορικότητας.**

Η ουσία της ιστορίας είναι πολιτισμική. Πολιτική εξουσία και στρατιωτική ισχύς, οικονομική ανάπτυξη και ευημερία, νομικό πλαίσιο και διοικητικοί μηχανισμοί, δεν καθορίζουν την ιστορία, αλλά είναι για να υπηρετούν τον σκοπό της, το νόημα και «τέλος» της. Συχνά δε ενώ φαίνεται να την εμποδίζουν προσωρινά, συγχέοντας τον ρυθμό της, στην πραγματικότητα ευοδώνουν εκάστοτε την υπέρτερη σκοπιμότητα της θυσιάζοντας την ελάσσονα.

Η πολιτισμική ταυτότητα του Ελληνισμού ορίζεται στην Δωρική πεμπουσία του, από την καινή λύση του αινίγματος της ύπαρξης, από τη σύλληψη του χώρου και του χρόνου ως συνθηκών φανέρωσης του Είναι, απο-κάλυψης του Απόλυτου, πραγμάτωσης «τέλους» και θέωσης, αντί της βίωσής τους ως Λαβύρινθου εγκλωβισμού της ανθρώπινης μοίρας, ως πάθους και οδύνης, ως σταυρού της ύπαρξης. Σύμβολο της νέας Διαθήκης είναι το άνθος της άνοιξης, ιδέα της η τελειότητα του κάλλους, αρχέτυπο ο κούρος του Απόλλωνα.

Η Ευρωπαϊκή στάση αντίθετα απορρέει από μια απομάκρυνση του Υποκειμένου από το Είναι, που κάνει το ένα μυστικό κρύφιο πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης, το δε δεύτερο άγνωστο αντι-κείμενο. Οι σχέσεις των δύο γίνονται προβληματικές και τεχνητές, αφού δεν υφίσταται πια η κατ' αρχήν βεβαιότητα και η φυσικότητα της αυτόματης προσαρμογής του ανθρώπινου μέρους προς την κοσμική ολότητα. Ταυτόχρονα, ένας δεύτερος πόλος αναπτύσσεται στο Ευρωπαϊκό ολοκλήρωμα, ο έρως του κλασσικού κάλλους, ο οποίος όμως, ακριβώς λόγω της από-στασης του εγώ από το ον, δεν ολοκληρώνεται και μένει ανικανοποίητος. Έτσι το κλασσικό πνεύμα στην Ευρώπη ή εκπνέει στην μιμητική τυπολογία του νεοκλασικισμού ή προκαλεί την έκρηξη του κάθε λογής βαρύφορτου συναισθηματικά ρωμαντικού

πάθους. Ένα δυϊστικό βίωμα κατατρώχει το Ευρωπαϊκό πνεύμα, και η Ευρωπαϊκή σκέψη λειτουργεί με δίπολα αντιθέτων: ιδέα – πραγματικότητα, αξία – γεγονός, ψυχή – σώμα, πνεύμα – ύλη, θεός – κόσμος.

Η απομάκρυνση όμως του υποκειμένου από το Είναι δεν σώζει το Ευρωπαϊκό Εγώ από το βάρος της ύπαρξης σε ένα υστερημένο περιβάλλον (άσχημο γιατί δεν επιβάλλει με την παρουσία του το κάλλος ως αποκάλυψη νοήματος και την ταύτιση προς αυτό ως φυσική οδό θεότητας). Οι ανάγκες του χώρου και του χρόνου (κατά τους τρεις πυλώνες των, της διαίωνισης του είδους, της επιβίωσης και της ασφάλειας) επιδεινώνονται από ανάγκη τεχνητής σχέσης προς την πραγματικότητα. Και έτσι γεννάται η επιστήμη και η τεχνολογία ως τεχνικές διαχείρισης των αναγκών του χωροχρόνου. Απομονώνεται μια απλή διάσταση της ύπαρξης, η λεγόμενη «ύλη», και αντιμετωπίζεται χωριστά ως πεδίο έρευνας. Η τεχνητότητα αποδίδει στην αποτελεσματικότητα της διαχείρισης του χωροχρόνου, και έτσι βυθίζει περισσότερο τον άνθρωπο στον λαβύρινθο του πια αποστερημένου από ιερότητα χωροχρόνου. Η λαχτάρα λύτρωσης επαυξάνεται εκθετικά, και το ανικανοποίητο αποκορυφούται. Ο Ευρωπαίος είναι εγγενώς ασταθής, και για αυτό χρειάζεται και επιβάλλει ισχυρά κανονιστικά πλαίσια και μηχανικές μεθοδολογίες. Νόμος και «λογική» κυριαρχούν στην ψυχή του.

Η επιστήμη και η τεχνολογία επιτρέπουν τον πολλαπλασιασμό των μέσων παραγωγής σε οργάνωση και μηχανές και συνεπώς την συνεχή αύξηση της παραγωγής. Περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να συντηρηθούν καλύτερα από όσο θα καθώριζε η ισορροπία της φυσικής επιλογής. Έτσι ο νόμος του Malthus δεν φθάνει το κρίσιμο σημείο των παραμέτρων του ανθρώπινου πληθυσμού αφ' ενός, της παραγωγής τροφής και των άλλων συντελεστών επιβίωσης και διαίωνισης αφ' ετέρου. Αλλά αυτό έχει γίνει δυνατό με μια δραστική και επιδεινούμενη χημική παρέμβαση στην φύση, από τα φυτοφάρμακα, τα υβρίδια, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Ο τρόπος ζωής επίσης εξασθενίζει τον άνθρωπο. Η μείωση της φυσικής αντοχής του οργανισμού και η ταυτόχρονος ενίσχυση και πολλαπλασιασμός των μεταλλασσομένων παραγόντων προσβολής του (ιοί, αυτοάνοσα, καρκίνοι, πολιτισμικές νόσοι), προκαλούν αστάθεια στο πληθυσμιακό σύστημα, με

τον άνθρωπο να έχει καταντήσει μυρμηγκιά επί γης. Έχοντας επιπλέον ο τεχνολογικός άνθρωπος αφαιρέσει την ιερότητα από το ον, και θεωρώντας κάθε τι ως «διαχειρίσιμο απόθεμα», φθάνει ήδη να αντιλαμβάνεται την ίδια την ανθρώπινη ύπαρξη ως χρηστικό εργαλείο, με προβλέψιμες συνέπειες, στο όνομα μάλιστα του στυγνού ωφελιμιστικού «ορθολογισμού» όταν εκσπάσουν κρίσεις ενεργοποίησης της αστάθειας. Η Ευρωπαϊκή παραφροσύνη περί τον «Κορονοϊό» αποτελεί δοκιμή για τα επερχόμενα. Αλλά για εκείνα χρειάζεται θεραπεία αιτίας και όχι συμπτωμάτων, πολύ περισσότερο δεν αρκεί απλή μηχανιστική εφαρμογή σκληρών περιοριστικών μέτρων, όσες δοκιμές και να γίνουν.

Η δεύτερη μεγάλη αστάθεια του τωρινού παγκόσμιου συστήματος που έχει προκαλέσει ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός, συνίσταται στην τεράστια, και ανεξέλεγκτα διευρυνόμενη, ψαλίδα μεταξύ χρηματοπιστωτικού συστήματος και πραγματικής οικονομίας. Και αυτή η αστάθεια ξεκίνησε και μεγεθύνθηκε από την τεχνητότητα της Ευρωπαϊκής σκέψης στην οικονομία, η οποία βόλεψε τις πολιτικές ηγεσίες. Αντί της κλασσικής θεωρίας που έβλεπε το χρήμα ως κάτοπτρο της πραγματικής οικονομικής δράσης (εξίσωση της ποσότητας του χρήματος, νόμος προσφοράς και ζήτησης), η φαεινή ιδέα άναψε ότι αντιθέτως η δημιουργία χρήματος από το μηδέν διοχετευόμενη στο σύστημα μπορεί να τονώσει την οικονομική παραγωγική δραστηριότητα. Αυτό προκάλεσε την ψαλίδα. Ως εάν αυξάνοντας την παροχή καυσίμου στην μηχανή πέρα από όσο χρειάζεται θα αυξήσεις την απόδοσή της.

Οι δυο αστάθειες, η πληθυσμιακή και η οικονομική θα ενεργοποιούνται όλο και πιο ισχυρά στο μέλλον. Οι ιοί θα γίνονται ανθεκτικότεροι, μεταδοτικότεροι και θανατικότεροι. Ο ανθρώπινος οργανισμός θα αδυνατίζει από τρόπο ζωής και χημική παρέμβαση. Οι οικονομίες θα είναι επιρρεπείς σε κρίσεις πανικού, με τυχαία αφορμή, ακόμη χειρότερα σε συνδυασμό με ενεργοποίηση της πληθυσμιακής αστάθειας, όπως τώρα. Ο πανικός είναι απολύτως «λογικός». Γνωρίζοντας την αστάθεια του οικονομικού συστήματος, σε κάθε αφορμή οσονδήποτε δυσανάλογα μικρή, ο γνωρίζων σπεύδει να πουλήσει πρώτος χρηματοπιστωτικά χαρτιά, για να προλάβει την πτώση των αξιών. Και αυτό πυροδοτεί τον πανικό με την αλληλουχία της διαδικασίας προλαμβάνουσας ρευστοποίησης.

Ο τεχνολογικός πολιτισμός του κομματιασμένου ανθρώπου, της αντίληψης της πραγματικότητας κατά μέρη αντί ως όλου, έχει φθάσει στα όριά του. Πληρώνει την ανιερότητά του, τον Τιτανικό διαμελισμό του Ζαγκρέα, τον τεμαχισμό της οντότητας. Ο Ευρωπαϊκός πολιτισμικός χαρακτήρας δεν μπορεί να δώσει λύση στο πρόβλημα που αποκλειστικά αυτός δημιούργησε.

Ευτυχώς οι συνθήκες είναι έτοιμες για μια αληθινή μεταξίωση των αξιών προς την κλασσική ιδέα. Οι εποχές κοσμοϊστορικών μεταβολών διευκολύνουν, αποζητούν μάλιστα, τέτοιου μεγέθους **paradigm shifts**. Το νέο αρχέτυπο δεν μπορεί να είναι άλλο, γιατί δεν υπάρχει άλλο ολοκληρωμένο, από το Κλασσικό. Προς αυτό έδειχνε άλλωστε και η καλή πλευρά του Ευρωπαϊκού συστήματος. Σε κάθε μεγάλη Ευρωπαϊκό νέο ξεκίνημα στο παρελθόν, διακρίβώνεται ένας κλασσικισμός, από την Αναγέννηση μέχρι την Γερμανική προβολή. Το Κλασσικό, με την δεσπόζουσα αρχή της Μορφής, εξαφανίζει τις αστάθειες, δυσαρμονίες, ανισορροπίες.

Ένας ακόμη ευνοϊκός παράγων είναι ότι γεωπολιτικά το παγκόσμιο σύστημα έχει μεταπέσει σε μονοπολική δομή με κέντρο τις ΗΠΑ. Το στρατηγικό δόγμα της Αμερικής είναι η συγκέντρωση και διατήρηση συντριπτικής υπεροχής ισχύος, καθ' όλους τους συντελεστές της, απέναντι όλων των άλλων δυνάμεων. Το αγωνιστικό ιδεώδες, η αρχή της αριστείας, ο ιδεαλιστικός ρεαλισμός, το ηρωικό πνεύμα στα μεγάλα και στην καθημερινότητα, καλλιεργούνται εκεί πληρέστερα και επικρατούν γενικότερα σαν οικουμενική νοοτροπία. Απομένει στις ΗΠΑ να αναλάβουν την κλασσική ιδέα και να την κάνουν πραγματικότητα. (Η ιδέα υιοθέτησης ως αρχής της κλασσικής αρχιτεκτονικής στα Αμερικανικά νέα δημόσια κτίρια, δείχνει την σημαίνουσα τάση). Ακριβώς όπως έκανε η Ρώμη όταν ιδρύετο η οικουμενική Αυτοκρατορία, και ο Αύγουστος την θεμελίωνε πολιτισμικά με τον συνεκτικό ιστό του Υψηλού Κλασσικού υπό το Απολλώνιο πνεύμα. Αυτή η θεμελίωση θα σημάνει και τώρα την σωτηρία του κόσμου.

Η αυτό ή η καταστροφή του ανθρώπινου συστήματος όπως το ξέρουμε από την συρροή τυχαίων ενεργοποιήσεων των ασταθειών, για μια νέα αρχή.

II

Ελληνισμός και Νεοελληνισμός: Μια Αντίθεση

Η αλλοτριώση είναι η φρικτή πηγή όλων των ολέθριων κακών για το ανθρώπινο ον. Και είναι χαρακτηριστικά ανθρώπινη αρρώστια. Ο άνθρωπος είναι το ον που ανοίγεται προς τα πάντα, ο ορίζοντάς του είναι ο κόσμος όλος και ο θεός. Έχει την λαχτάρα να είναι το παν, το Απόλυτο Είναι. Αλλά αν ξεχαστεί σε αυτήν την ανοικτότητα χάνει τον εαυτό του. Ο δρόμος του για την ολική ταύτιση είναι η τελειότητα της φύσης του. Τα κερδίζει όλα αν κερδίσει τον αληθινό εαυτό του. Τα χάνει όλα αν ξεχάσει τον εαυτό του.

Και να η θαυμαστή κοσμική αρμονία. Στο έαρ του βίου του ανθρώπου, εκεί βρίσκεται η «ώρα» της ακμής του, το σφύζον κάλλος της τελειότητάς του. Στο άνοιγμα του όντος προς τον κόσμο, τότε φανερώνεται ο ανθός της ύπαρξης, η ερατή λάμψη της νεότητας. Η τελειότητα ανοίγεται στο Είναι, το απόλυτο άνοιγμα είναι της απόλυτης τελειότητας. Η υπέρτατη έκσταση είναι της Μορφής του κάλλους, του τέλειου πέρατος. Το μειδίαμα του Κούρου στο φως του σώματος και του προσώπου του, για την χαρά του «τέλους» του όντος.

Η ατέλεια κλείνεται. Η ατέλεια φοβάται. Φόβος είναι η αίσθηση της ατέλειας, και η απειλή που εμφωλεύει στην αδυναμία της ατέλειας. Το ον τότε είναι ευπρόσβλητο. Η τελειότητα είναι η δύναμη του όντος. Ρώμη και γενναιότητα είναι απόρροιας του Κάλλους. Η Μορφή

δεσπόζει. Ιδού η μεταφυσική της λατρείας του Απόλλωνος, του πρωθήβη του Κάλλους.

Εσθλός (ίδια ρίζα με το ειμί) είναι αυτός που Είναι στην τελειότητά του, ο νικητής του αγώνος της αριστείας. Στην βασική αρχαϊκή αξιολογική εναντιότητα, απέναντι στον εσθλό ίσταται ο δειλός. Δειλός είναι ο ατελής. Αυτός που φοβάται. Ο λίγος που δεν βλέπει τον Απόλλωνα, και απέναντί του ο μέγας που τον έχει δει. Για όποιον Τον βλέπει, για αυτόν δεν υπάρχει επιστροφή. Μοίρα του είναι το μεγαλείο, «τέλος» του η αιωνιότητα.

Και φθάνουμε στην κλασσική συνοπτική έκφραση της ανθρώπινης αξίας «καλός καγαθός», όμορφος και ωφέλιμος. Το κάλλος είναι το βαθιά ωφέλιμο, αφού η μορφολογική τελειότητα εγγυάται κάθε άξια λειτουργική ικανότητα.

Η ενεργός παρουσία του «τέλους» αποκαλύπτεται στην νεότητα, στο ίνδαλμα του Κούρου. Το πνεύμα, η πνοή του Απόλλωνα, έχει στο κάλλος την πρωτεύουσα έδρα του, το ίδιο πνεύμα που διαπνέει την σοφία του νου στην σκέψη, την ποίηση και την καλλιτεχνική δημιουργία. Γι αυτό το πνεύμα εράται του κάλλους, κι το κάλλος αντιχαρίζεται στο πνεύμα. Ο έρωτας είναι της ομοιότητας, του αυτού προς το αυτό, σε διαφορετική χρονική στιγμή. Το ερωτικό δίπολο είναι μια ταυτότητα ετεροχρονισμένη σε σωματικό κάλλος και πνευματική αλήθεια. Προκύπτει λοιπόν η Απολλώνια μορφή του Δωρικού έρωτα.

Ό, τι άλλο είναι αλλοτρίωση. Αλλοτρίωση είναι η ταύτιση προς έτερον. Δημιουργεί κρούστα επικαθήμενη επί της αληθινής ταυτότητας του ανθρώπου που ριζώνει και λειτουργεί ως παράλληλος εαυτός. Εξ ου η διχοστατική συμπεριφορά του αλλοτριωμένου, αφού άλλοτε υπερισχύει η μια βαθύτερη και άλλοτε η επιφερόμενη, η οποία συχνότερα πνίγει την γνήσια, όταν μάλιστα παράγεται από συστηματική τάση στην υπ' όψη κοινωνία και κράτος. Η ταύτιση προς το πολιτισμικό βίωμα άλλου πολιτισμού είναι η ολεθριώτερη αλλοτρίωση, γιατί συνιστά σχιζοφρενική κατάσταση. Τώρα το κλείσιμο της ατέλειας εντείνεται και γίνεται αθεράπευτο, γιατί στην

κανονική μεν ατέλεια η δυνατότητα υπάρχει βελτίωσης με κίνηση προς την οικεία τελειότητα, ενώ στην περίπτωση της αλλοτρίωσης η ατέλεια δύσκολα μπορεί να θεραπευθεί αφού σε κάθε απόπειρα διόρθωσης αντιβαίνει η δεύτερη και επείσακτη ταυτότητα με την δική της λογική και προτεραιότητες και χαρακτήρα. Έτσι, η ευαισθησία ευνουχίζεται, και δεν μπορεί να γεννήσει μόνιμο αποτέλεσμα. Ευαισθησία είναι η βιωματική διηγεσμένη απόκριση προς το ίδιο, το όμοιο, το οικείο.

Από θεόσταλτο Άτη περιδινούμενοι, δουλεύοντες σε κατάρα ασήκωτη, το Νεοελληνικό σύστημα βρίσκεται σε μόνιμη διαφωνία προς τον Ελληνικό εαυτό μας. Τιμά δε πρόσωπα και πράγματα που είναι άρδην αντίθετα προς τα δεδομένα και το πνεύμα του Κλασσικού. Κάθε κύρια δράση μοιάζει ως εάν είναι επιλεγμένη να μειώνει την συνάφεια και συνέχεια της γνήσιας παράδοσης. Αφή Ολυμπιακής φλογός που δεν έχει σχέση, και είναι άρδην αντίθετη, προς τα προ και κατά την έναρξη των αρχαίων Ολυμπιακών αγώνων. Οι «300» κινηματογραφική ταινία, μια καρικατούρα της Σπάρτης και των Θερμοπυλών. Προτεραιότητα για εργασίες στο Ρωμαϊκό θέατρο της Σπάρτης, ένα αντισύμβολο ολκής. Η καταστροφή του ναού του Επικουρίου Απόλλωνα ξανάρχισε από τους νέους Περικλείς – την λένε αναστύλωση αλλά είναι αναθεμελίωση. Η αμαρτία συνεχίζεται. Κ.ο.κ.

Αυτή είναι η κατάσταση του Νεοελληνισμού, ιδιαίτερα αισθητή στους νέους. Τα οικεία πολιτισμικά μεγέθη τους συγκινούν προσωρινά και για λίγο. Αλλά γρήγορα η Κρούστα παίρνει το πάνω χέρι, βιάζει τον πραγματικό εαυτό σε σιωπή, και η ευαισθησία εξανεμίζεται. Επέρχεται τότε μια σκληρότητα της απογοήτευσης, που χειροτερεύει την πιθανότητα μαγικής πια εξόδου από τον Λαβύρινθο. Η συστηματική πτώση μετά την προσπάθεια πτήσης δημιουργεί απόλυτο αδιέξοδο, γιατί μειώνει την δυναμική προβολής της αυθεντικής ταυτότητας. Στον φόβο προστίθεται τώρα η πεποίθηση ότι τίποτα δεν μπορεί να γίνει, και η απελπισία τυραννεί της ψυχή του απολωλότες, οδηγώντας σε μαζοχιστική αυτοτιμωρία δια της προσκόλλησης στην Κρούστα της αλλοτριότητας. Ο φαύλος κύκλος της ήττας του αληθινού εαυτού από την Κρούστα, και της συνεπακόλουθης ψυχολογικής ταύτισης με την Κρούστα για να μην παραδεχθείς την ήττα, είναι η φρίκη που βιώνουν οι νέοι μας. Είναι φοβερό να πέσεις στην οργή του τρομερού Άνακτα του κάλλους.

Η αρχέγονη βλάβη του ΝεοΕλληνισμού είναι ο Ευρωπαϊσμός. Αυτή η αλλότρια Κρούστα βάρυνε και σκλήρυνε 200 κοντά χρόνια πια, και ενώ οι νέοι λαχταρούν να πετάξουν δεν μπορούν. Η λάμψη σβύνει από τα μάτια τους γρήγορα καθώς βιάζονται συστηματικά από την οθνεία Κρούστα, και το μόνο που μένει είναι στιγμές έξαρσης, και αυτές στιγματιζόμενες από αναστολές. Ποιος θα πληρώσει για όλη αυτή την οδύνη;

Στην χαρμόσυνη λατρεία της πραγματοποιούμενης τελειότητας, στο βίωμα του σωτήριου Κάλλους, στον τελειούμενο Δωρικό Έρωτα, στο όνομα του Απόλλωνος, εμφυτεύθηκε παρά φύση η βαρύστονος ξένη νοσηρά συνείδηση του Ευρωπαϊκού ανικανοποίητου έρωτα του κλασσικού, της μόνιμης διάστασης και αναντιστοιχίας μεταξύ ιδέας και πραγματικότητας, δέοντος και γεγονότος, «οράματος» και αποτελέσματος.

Η Δελφική μαντεία είναι βαριά για τις προβλεπόμενες εξελίξεις στην χώρα αυτής της συστηματικής πολιτισμικής αλλοτρίωσης. Μιλώντας για την Σπάρτη, αυθεντικό φορέα της Δωρικής ουσίας του Ελληνισμού στους Αρχαϊκούς Χρόνους, η Πυθία έχρησε προειδοποιώντας:

φράζεο δὴ Σπάρτη, καίπερ μέγαν λαὸν εὖ οὔσα

μὴ σέθεν ἀρτίποδος βλάστη χολὴ βασιλεία.

δηρὸν γὰρ μόχθοι σε κατασχέσουσιν ἄελπτοι

φθερσιβρότου τ' ἐπὶ κῶμα κυκώμενον πολέμοιο.

No. 112 Parke – Wormell

Στον τόπο του κάλλους της τελειότητας δεν χωρεί δεσπόζουσα διάσπαση της Μορφής σε λειψή πραγματικότητα και πλήρη ιδέα. Αλλά ο Νεοελληνισμός δεν την έκανε απλά, την θεσμοθέτησε την αλλόκοτη θεώρηση. Ζούμε χολά.

Αλοίμονό μας.

IV

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Συγκριτικές Διαχρονικές Μεταφιλοσοφικές Έρευνες στην Ανθρώπινη Μοίρα

Μέρος II

Ειδική Μορφολογία της Ιστορικότητας

Με τους θεούς (την μελέτη για την γέννηση και φύση των οποίων, που αρχίσαμε την τελευταία φορά, θα συνεχίσουμε αυτήν την Πέμπτη), εμφανίζονται και αναπτύσσονται δύο σημαντικά φαινόμενα. Πρώτον δημιουργούνται διηγήσεις για αυτούς και δεύτερον τελούνται ιεροπραξίες με αναφορά προς αυτούς.

Μύθοι είναι βασικά οι ιστορίες περί θεών. Ιεροτελεστίες οι τρόποι με τους οποίους οι θνητοί έρχονται σε άμεση επαφή με τους αθανάτους. Θα

μελετήσουμε τα είδη και τις μορφές των μύθων και των ιεροτελεστιών καθ' εαυτά και στην συνάρτηση μεταξύ των, για να ανακαλύψουμε το νόημα και τον συμβολισμό τους. Θα κοιτάξουμε τι λένε οι μύθοι για τους θεούς και πως το λένε. Και για τις ιεροτελεστίες θα ερευνήσουμε το τι γίνεται και γιατί γίνεται. Θα αναρωτηθούμε πότε συντελέστηκαν οι σχετικές εξελίξεις. Βασικό ερώτημα είναι τι προϋπήρχε από την Μυκηναϊκή εποχή και τι όχι, καθώς και πως κινήθηκε η μεταμόρφωση στοιχείων μετά την Δωρική Κάθοδο.

Ο θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι:

Μύθος και Ιεροτελεστία.

Τι είναι ο Μύθος και τι η Ιεροτελεστία;

Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 19 Μαρτίου, 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάλου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

IV

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

ΑΠΟΛΛΩΝ ΕΠΙΦΑΝΗΣ

Σπάρτη Οδηγός, «Ελλάδος Ακρόπολη»

*Κριτική Πολιτιστική και Πολιτική Ιστορία
του Ελληνισμού στους Αρχαϊκούς Χρόνους
(7^{ος} – 6^{ος} αιώνας π.Χ.)*

*III. Ο 6^{ος} Αιώνας π.Χ.:
Η Ιωνική Προβολή, η Σπαρτιατική Αντίδραση και η
Δωρική Επιβολή*

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΣΠΑΡΤΗ

Τον 7^ο αιώνα π.Χ. στήθηκε ο Δωρικός άξονας του Ελληνισμού, με επίκεντρο την Σπάρτη.

Τον 6^ο αιώνα δρομολογείται η Ιωνική προβολή, εμπνεόμενη μεν από το Δωρικό πνεύμα, μορφοποιούμενη όμως κατά οικείο τρόπο. Αυτήν την Ιωνική πλειάδα σημαντικών και χαρακτηριστικών φαινομένων που συνθέτουν τον έτερο πόλο του κλασσικού Ελληνισμού θα αρχίσουμε να μελετούμε στο 3^ο μέρος των φετινών μας Συναντήσεων.

Και πρώτα θα μιλήσουμε για τα Μυστήρια. Από τα βάθη της χθόνιας γονιμότητας ξεπηδούν τα γυναικεία μυστήρια της Μάνας Γης και της Παρθένου Κόρης. Αλλά όταν έρχεται από την Θράκη και την ζώνη αμέσως προς βορρά της περιοχής του Πολιτισμού η Διονυσιακή λατρεία, τα Μυστήρια μετατρέπονται για να δεχθούν μαζί με την Χθόνια βαθύτητα την Διονυσιακή εκστατικότητα και οργιασμό. Ταυτόχρονα παίρνει αντίστοιχη μορφή ο Ορφισμός. Ενώ βαθαίνει σε επεξεργασμένη μορφή η Συμβολική Σκέψη, ως προετοιμασία για την ερχόμενη φιλοσοφική επανάσταση.

[Για τα Μυστήρια, in primis τα Ελευσίνια, δείτε τις μελέτες μου στο Apostolos L. Pierris, The Emergence of Reason from the Spirit of Mystery, An Inquiry into the Origin and Nature of Ancient Greek rationality, 2006, Part Two, The Logic of Mystery, (APPHTA IEPA: an Inquiry into the Sacred Symbolism, pp.238-254.), Ch. 7 (Baubo and Iacchus, pp. 255-392) and Ch. 8 (Ζευς, Ζαγρεύς, Αἰδωνεύς, pp. 393 – 508)]

Θα μελετήσουμε την ρίζα και το νόημα των παράλληλων αυτών θρησκευολογικών και στοχαστικών φαινομένων, και την σημασία τους μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της Ιωνικής Προβολής στο πρώτο μισό του 6^{ου} αι. π.Χ.

Ο θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι:

Η Διονυσιακή Λατρεία, η Μεταμόρφωση των Μυστηρίων,

Η Συμβολική Σκέψη και ο Ορφισμός

Η ομιλία θα γίνει την Παρασκευή 20 Μαρτίου, 8.30 το βράδυ στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Παλαιού Δημαρχείου. Το Δημαρχείο αλληλοκοιτάζεται με το Αρχαιολογικό Μουσείο, έστω νοερά τώρα. Εξ αρχής η ρύθμιση του κεντρικού πάρκου αλλά και το συνολικό πλάνο της κατοίκησης είχε συλληφθεί έτσι ώστε να καλλιεργεί τη σχέση της αρχαίας προς την νέα Σπάρτη. Ο εναρμονισμός λοιπόν λόγου που θα διεξοδεύσουμε, χώρου και αρχικής ιδέας είναι δυναμικός.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

IV

Στις 20 Μαρτίου το πρωί (ώρα 5.49 π.μ.) συμβαίνει η φετινή εαρινή Ισημερία. Ευκαιρία να ερευνήσουμε τα μυστήρια του έαρος και να εμβαθύνουμε στην τετραπλή εορτή, των Μυστηρίων, της ισημερίας, του Ευαγγελισμού και της Επανάστασης του 1821. Θα επικεντρωθώ στο ζήτημα της Παλιγγενεσίας και ειδικά στην σχέση του Νεοελληνισμού προς τον Ελληνισμό. Σχετικό είναι το κείμενο II παραπάνω. Ποιες συνιστώσες έδρασαν στην Επανάσταση και πως διαμορφώθηκε η εξέλιξή της. Πως δε στήθηκε το Νεοελληνικό κράτος, και πως γρήγορα διαπιστώθηκε ότι δεν πάει καλά και ότι κάτι είναι θεμελιωδώς λάθος;

Ο θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι:

Ελληνισμός και Νεοελληνισμός μια Αντινομία

Ποιο είναι το Αρχικό Λάθος;

Η ειδική συμπληρωματική ομιλία θα γίνει την Κυριακή 22 Μαρτίου, 8.30 το βράδυ στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Παλαιού Δημαρχείου.

Για τον συμβολισμό του χώρου σε σχέση με τις έρευνές μας έχω γράψει.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.